

העזולה מהסוגיא

זבחים קיז. - קכ:

פרשת וארא ה'תשפ"ו

דף קיה

- א. דיני אכילת קדשים קלים בשילה בכל הרואה:
• גדר 'מקום הרואה' - מקום שאפשר לראות ממנו את העיר שילה או מקצת מהעיר.^א.
• מקום שאפשר לראות ממנו כאשר עומדים ואי אפשר לראות כאשר יושבים - הגמ' מסתפקת האם אפשר לאכול שם קדשים קלים.
• נחל שאפשר לראות כאשר עומדים על גביו ואי אפשר לראות כאשר נמצאים בתוך הנחל - הגמ' מסתפקת האם אפשר לאכול שם קדשים קלים.

דף קיט - קכ

- ב. דיני מעשר שני בזמן נוב וגבעון:
• לרבי יהודה - אפשר לאכול מעשר שני בנוב וגבעון.
• לרבי שמעון ורבי מאיר וחכמים:
○ לרש"י - אפשר לאכול מעשר שני בכל ערי ישראל.
○ לתוס' לפי גירסא אחת במשנה - אי אפשר לאכול מעשר שני אלא צריך לפדותו.
ג. דין הקרבה בבמה בזמן שילה:
• לת"ק ורבי שמעון (בברייתא הראשונה) ורבי ישמעאל - אסור להקריב בבמה.
• לרבי שמעון בן יוחאי (בברייתא השניה) - מותר להקריב בבמה.^ב

הערות

- א בדברי הגמ' מבואר שבאופן שיש מקום שהיה אפשר לראות ממנו את העיר שילה אלא שיש דבר שמפסיק ולכן אי אפשר לראות את העיר שילה אי אפשר לאכול שם קדשים קלים.
- ב בדברי הגמ' [ק"ז א-ב] מבואר שנחלקו התנאים בדין הקרבה בבמת ציבור לרבי יהודה מקריבים מעשר בהמה, ולרבי שמעון ורבי מאיר וחכמים לא מקריבים מעשר בהמה בבמת ציבור כיון שאינו נידר ונידב, והגמ' מוסיפה שלומדים היקש בין מעשר בהמה למעשר שני ולכן לדעת רבי יהודה אוכלים מעשר שני בנוב וגבעון, ולדעת רבי שמעון ורבי מאיר וחכמים לרש"י אין דין לאכול מעשר שני בנוב וגבעון אלא אפשר לאכול בכל ערי ישראל וכדין קדשים קלים, ולתוס' לפי גירסא אחת במשנה אי אפשר לאכול מעשר שני כלל אלא צריך לפדותו.
- ג הגמ' מבארת שנחלקו התנאים בביאור הפסוק 'לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה' לדעת ת"ק הכוונה 'מנוחה' הכוונה לשילה ו'נחלה' הכוונה לירושלים (וכפי שכתוב 'הייתה לי נחלתי כאריה ביער' וכן 'העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה' ושני

לקבלת העלון או שליחת הערות: B0527147396@gmail.com

ד. דיני במה גדולה ובמה קטנה:

- דינים שנוהגים בבמה גדולה ובמה קטנה:
 - שחיטה ואיסור אכילת הבשר לפני זריקה^ז.
 - זמן אכילת הקרבן^ח.
 - פיגול נותר וטמא^י.
 - פסול בעל מום^{יז}.
- דינים שנוהגים בבמה גדולה ולא נוהגים בבמה קטנה:
 - דיני הקרבן - סמיכה, שחיטת צפון, מתן דם שתיים שהם ארבע, תנופה, הגשה, ריח ניחוח, מחיצה לדמים ויוצא^{יא}.
 - כהונה, בגדי שרת, כלי שרת, וקידוש ידים ורגלים^{יט}.
 - דיני המזבח - קרן וכבש ויסוד וריבוע^י.
 - כיור וכנו^{יכ}.
 - תנופת חזה ושוק^{יד}.
- דין הפשט וניתוח:
 - לרב - בבמה גדולה צריכים הפשט וניתוח בבמה קטנה לא צריכים הפשט וניתוח.
 - לרבי יוחנן - בין בבמה גדולה ובין בבמה קטנה צריכים הפשט וניתוח^{יג}.

הערות

הפסוקים נאמרו על ירושלים ונאמר בהם לשון 'נחלה', ולדעת רבי שמעון 'מנוחה' הכוונה לירושלים ו'נחלה' הכוונה לשילה (וכפי שכתוב 'כי בחר ה' בציון אה למושב לו זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויטיה'), ולדעת רבי שמעאל 'מנוחה' ו'נחלה' הכוונה לשילה (כיון שנחו מהמלחמות וחלקו את נחלות) ולדעת רבי שמעון בן יוחאי 'מנוחה' ו'נחלה' הכוונה לירושלים (כיון שנחשב נחלת עולמים והארון נח שם).

רש"י מבאר שהנפק"מ במחלוקת התנאים היא האם מותר להקריב בבמה בזמן שילה שלדעת ת"ק ורבי שמעון ורבי שמעאל אסור להקריב כיון שנקרא 'מנוחה' או 'נחלה', ולדעת רבי שמעון בן יוחאי מותר להקריב כיון שאיסור הבמות התחיל כאשר באו לירושלים.

הגמ' מבארת שלפי ת"ק ורבי שמעון הפסוק חילק בין ירושלים לשילה ללמד שבזמן נוב וגבעון מותר להקריב בבמה, ורש"י מוסיף שלדעת רבי שמעאל בזמן נוב וגבעון מותר להקריב בבמה כיון שקדושת שילה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, ותוס' כותבים שרבי שמעאל מודה שבזמן נוב וגבעון מותר להקריב בבמה וכפי שמבאר בפסוקים שאבשלום הקריב בבמה.

ד רש"י מבאר שבכל הדינים שאין בהם מיעוט נוהגים גם בבמה קטנה ורק דינים שיש בהם מיעוט לא נוהגים בבמה קטנה, ולכן בשחיטה שאין מיעוט נוהגת בבמה קטנה.

ה הגמ' מבארת שדורשים מהפסוק 'את תורת זבח השלמים' תורה אחת לכל השלמים בין באופן שנעשו במזבח ובין באופן שנעשו בבמה גדולה או בבמה קטנה, ובפרשה זו נאמר דין אכילת שלמים לשני ימים ולילה אחד ודין אכילת תודה ליום ולילה, ולומדים מכך שכל דיני זמן אכילת הקרבן נוהגים בבמה גדולה וקטנה.

ו רש"י מבאר שדורשים מהפסוק 'את תורת זבח השלמים' תורה אחת לכל השלמים בין באופן שנעשו במזבח ובין באופן שנעשו בבמה גדולה או בבמה קטנה, ובפרשה זו נאמר דין פיגול וטמא, ולומדים מכך שדין פיגול נאמר בבמה גדולה וקטנה, ודורשים גזירה שווה 'עון עון' לנותר שדין נותר נאמר בבמה גדולה וקטנה.

ז רש"י מבאר שלא מצינו שפסול בעל מום הותר בבמה קטנה, ולכן פסול בעל מום נוהג גם בבמה קטנה.

ח הגמ' מבארת שהמקור שאין סמיכה בבמה דכתיב 'יקריב אותו לפני ה' וסמך ידו על ראש קרבנו' ודורשים שדין סמיכה נאמר רק בבית המקדש, והמקור שאין דין לשחוט בצפון בבמה דכתיב 'צפונה לפני ה' והמקור שאין דין לתת שתיים שהם ארבע בבמה דכתיב 'וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד', והמקור שאין תנופה בבמה דכתיב 'והניף הכהן לפני ה' והמקור שאין הגשה בבמה דכתיב 'וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני ה' אל פני המזבח', והמקור שאין דין ריח ניחוח דכתיב 'וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד והקטיר החלב לריח ניחח לה', והמקור שאין דין מחיצה בדמים דכתיב 'והיתה הרשת עד חצי המזבח' (ורש"י מוסיף שדורשים מהאות ה' שדין זה נאמר רק במזבח שבמקדש ולא במזבח שבבמה), רש"י מבאר שפסול יוצא לא שייך בבמה קטנה כיון שאין מחיצה בבמה קטנה.

ט הגמ' מבארת שהמקור שאין דין כהונה דכתיב 'וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד' והמקור שאין דין כלי שרת בבמה דכתיב 'אשר ישרתו במ בקודש', והמקור שאין דין רחיצת ידים ורגלים דכתיב 'ובקרבתם אל המזבח ירחצו'.

י רש"י מבאר שדינים אלו נלמדים מפסוקים שנאמר בהם לשון 'המזבח' ודורשים שהכוונה רק למזבח שבמקדש ולא למזבח שבבמה קטנה.

יא רש"י מבאר שלומדים מהפסוק 'ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח' שהדין כיור וכנו נאמר רק באהל מועד ולא בבמה קטנה.

יב רש"י מבאר שלומדים מהפסוק 'ידיו תביאינה את אשי ה' את החלב על החזה יביאנו את החזה והניף אתו תנופה לפני ה' שדין תנופה נאמר רק לפני ה' ולא בבמה קטנה, ובדברי הברייתא [קז"ב] מבואר שלומדים מדין זה גם שאין דין תנופה בתרומת לחמי תודה.

יג בדברי הגמ' מבאר שנחלקו בדעת רבי יוסי הגלילי שסובר שדין הפשט וניתוח נאמר לאחר שהוקם המשכן ולא לפני שהוקם המשכן, ונחלקו האם דין זה

• לרבי אלעזר - באופן שהכניסו את הקרבן לתוך המחיצות ושחטו המחיצות קלטו את הקרבן ולכן יש דין מחיצה בדמים^{יח}.

▪ קדשים שהקדישו על מנת להקריבם בבמה גדולה והקריבם בבמה גדולה - יש דין מחיצה בדמים.

הדרן עלך מסכת זבחים

הערות

יח הגמ' מסתפקת לדעת רבי אלעזר באופן שהכניס לתוך המחיצות ושחט את הבהמה בפנים ולאחר מכן הוציא האם צריך לחזור ולהכניסו או דלמא אינו צריך לחזור ולהכניסו.

הגמ' מביאה שרבי ינאי הסתפק בעולת במות יחיד שנשחטה בבמת יחיד ולאחר מכן העלה את הבשר בבמת ציבור ולאחר מכן ירדו האם יעלו, והגמ' בלישנא קמא מבארת שספק זה נאמר באופן שלא משלה בהם האור אבל באופן שמשלה בהם האור יעלו (ותוס' מבארים שלמרות שבכל הפסולים באופן שירדו ולא משלה בהם האור לא יעלו מ"מ באופן זה שהשחיטה נעשתה בהיתר יש צד שיעלו), והגמ' בלישנא בתרא מבארת שספק זה נאמר באופן שמשלה בהם האור אבל באופן שלא משלה בהם האור לא יעלו (והגמ' בלישנא בתרא מוסיפה שבאופן זה שמשלה בהם האור שרבי ינאי הסתפק לרבה לא יעלו ולרב יוסף יעלו).